

ביאורים לפרקי אבות

א שָׁנוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, בְּרוּךְ שֶׁפָּחַר בָּהֶם
וּבְמִשְׁנָתָם. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: כָּל הָעוֹסֵם בַּתּוֹרָה
לְשִׁמּוֹה זֹכֶה לְדַבְרֵים הַרְבֵּה, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁכָּל הָעוֹלָם
כְּלוּ, כְּרָאִי הוּא לֹו. נִקְרָא רַע, אֲהוּב, אֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם,
אֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת, מְשַׁמֵּחַ אֶת הַמָּקוֹם, מְשַׁמֵּחַ אֶת
הַבְּרִיּוֹת, וּמַלְבִּישׁוֹ עֲנֻה וְיִרְאָה. וּמְכַשְׂרֵתוֹ לְהִיּוֹת צַדִּיק,
חֲסִיד, יִשְׂרָאֵל, וְנִיאָמָן, וּמְרַחֲקֵתוֹ מִן הַחַמָּא, וּמְקַרְבֵתוֹ לְיַדֵּי
זְכוּת, וְנִהְיִין מִמֶּנּוּ עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה, בִּינָה וּגְבוּרָה, שְׁנֵאמַר:
לִי עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה אֲנִי בִּינָה, לִי גְבוּרָה, וְנוֹתַנְתָּ לֹו מַלְכוּת
וּמְשָׁלָה, וְחֻקֵּי דִין, וּמְגַלִּין לֹו רְוֵי תּוֹרָה, וְנַעֲשֶׂה כְּמַעֲיָן
הַמַּתְנַבֵּר וּכְנֹהֵר שְׂאִינוּ פּוֹסֵק, וְהוֹהָ צְנוּעַ, וְאַרְךְ רוּחַ,
וּמוֹחֵל עַל עַלְבוּנו, וּמְגַדְּלָתוֹ וּמְרוֹמְמָתוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים:

ח"א (א) משלי ת. יד.

פירוש רש"י

עוֹלָה אֲלֵא מְצַדִּיק דְרָכָיו בְּקוֹ וּבִהְכָרַעַת מִשְׁפָּט:
חֲסִיד. עוֹשֶׂה לַפְּנִים מִשּׁוֹרֵת הַדִּין: יִשְׂרָאֵל. עוֹשֶׂה יִשְׂרָאֵל
וְעַדִּיף מְצַדִּיק: וְנִהְיִין מִמֶּנּוּ עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה שְׁנֵאמַר
לִי עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה. דְּלַעֲלֵל מֵהֵאֵי קָרָא כְּתִיב ה' קִנְיִי
רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ, וְסַמֵּיף לֵיהֵ לִי עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה. כְּלוֹמַר
עֵצָה וּגְבוּרָה וּבִינָה אֲנִי לְלוֹמְדֵי לְהִיּוֹת לְבָנֵי אָדָם
לְעוֹר: תוֹשִׁיָּה. לוֹטִיִּיר בְּלַעוּ, עֲנִין גָּאוֹה וּגְדֻלָּה.
נִסָּח אַחַר וְנִהְיִין מִמֶּנּוּ בְּנֵי אָדָם, נִהְיִים לְלַמֵּד מִמֶּנּוּ
עֵצָה וְתוֹשִׁיָּה שְׁנֵאמַר לִי עֵצָה וְגו', כִּף מְשַׁבַּחַת
הַתּוֹרָה כְּעֵצְמָה שְׁלֵי הָעֵצָה וְהַתּוֹשִׁיָּה וְהַגְּבוּרָה,
וּכְתִיב אֲנִי בִינָה, שְׁכַל הַמִּדּוֹת הִלְלוּ יֵשׁ לִי בְּלוֹמְדֵי:
וְנוֹתַנִּין לוֹ. רְשׁוֹת וְחֻקֵּי דִין, שְׁעִמֵּק הַדִּין פְּתוּחַ
לְפָנָיו: וּמְגַלִּין לוֹ רְוֵי תּוֹרָה. מִן הַשְּׁמַיִם. הַכִּי גְרִסִּין
וְהוּי צְנוּעַ וְאַרְךְ רוּחַ, הוּי צְנוּעַ וְאַרְךְ אִפְסִים, מֵתוֹף
עֵסֶק הַתּוֹרָה יְהֵא קָשָׁה לְכַעַס, דְּכַל הַבּוֹעֵס אִפְלוּ
תּוֹרָתוֹ כְּמִשָּׁה רַבְּנָה עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם מִשְׁתַּפַּחַת הֵימָנָה:
מוֹחֵל עַל עַלְבוּנו. מַעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו מֵרַב עֲנֻה:

שָׁנוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה. כְּלוֹמַר בְּרִיתָא הִיא
וּבְלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה הִיא שְׁנִיָּה, אֲבָל אֵינָה מִשְׁנָה.
וּמָה שָׁנוּ, רַבִּי מֵאִיר אָמַר וכו'. וּלְפִי שְׁעַד עֲכָשְׁיוֹ
כָּל הַפְּרָקִים מִשְׁנָה, לְפִיכָף הִצְרָף הַדּוֹדִיעַ שְׁמַכְאֵן
וְאֵילָף בְּרִיתָא הִיא. וּמֵתוֹף שֶׁהִלְלוּ דְבָרֵי הַגְּדָה
הֵן וּמִסְפְּרוֹת בְּעֵסֶק תַּלְמוּד תּוֹרָה נִהְיִין לְאִמְרוֹן
בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עִם שְׂאָר פְּרָקִים הִלְלוּ שֶׁל מִסְכַּת
אָבוֹת: זֹכֶה לְדַבְרֵים הַרְבֵּה. לְהִיּוֹת צַדִּיק וְחֲסִיד
כְּדִלְקָמָן. נִסָּח אַחַר מִצְוֹת הַרְבֵּה אֵלוּ בְּשִׁבְלֵיו
הוּא: כְּדִי הוּא לוֹ. כְּלוֹמַר שְׁנֵבְרָא בְּשִׁבְלֵיו, וְכֵן
הוּא אָמַר (קִהְלֵת יב) כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: וְנִקְרָא רַע.
(תְּהִלִּים קל"ט) וְלִי מַה יִּקְרוּ רַעִיף אֵל: אֲהוּב. (שֵׁם כַּכֵּב)
יְשִׁלְיוֹ אֲהֻבָּי, וְאָמַר (שֵׁם ק"ט) שְׁלוֹם רַב לְאוֹהְבֵי
תּוֹרָתְךָ. נִסָּח אַחַר לְהַנְחִיל אוֹהְבֵי יֵשׁ: אוֹהֵב אֶת
הַמָּקוֹם. שְׁעוֹשֶׂה מֵאֻהְבָּה: אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת.
שְׁמַקְרָבֵן וּמְלַמְּדוֹן וּגְמוּלָן טוֹב: וּמַלְבִּישׁוֹ. הַתּוֹרָה:
וּמְכַשְׂרֵתוֹ. לְהִיּוֹת צַדִּיק וְהוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ וְאִינוּ עוֹשֶׂה

רבי אומר . . .

ביאור מתורת נ"ק אדמו"ר סלך המשיח שי"ז

א) שנו חכמים בלשון המשנה

העבודה של הפצת מעיינות החסידות, סתים דאורייתא, גם ב"חוצה".

והנה ידוע שעבודה זו מהווה הכנה והקדמה לביאת המשיח⁴. זהו הקשר של עבודה זו לפרק ששי דוקא, שהוא כנגד האלף הששי, שכן העבודה של האלף הששי לאחר חצות היום⁵ היא – גילוי פנימיות התורה, "מצוה לגלות זאת החכמה"⁶ ועד ל"חוצה"⁷.

ברייטא – היא מלשון בר וחוק, בחינת "חוצה"¹. משנה – המשנה מתחילה באות מ"ם פתוחה ("מאימת"), שרומזת לגליא שבתורה, ומסתיימת באות מ"ם סתומה ("בשלום"), שרומזת לסתים דאורייתא². שנו חכמים בלשון המשנה – ה"משנה", הקשורה באות מ"ם, כולל מ"ם סתומה, יורדת ונמשכת גם ב"ברייטא"³. הרי שנרמזת כאן

(1) מד"ש. (2) ראה שבת קד, א: מ"ם פתוחה מ"ם סתומה, מאמר פתוח מאמר סתום. וראה ספה"מ תרכ"ט עמ' רה. (3) ראה רע"ב: ברייתא היא, ובלשון המשנה היא שנוי. (4) אגרת הבעש"ט שנדפסה בתחלת ספר כתר שם טוב. (5) אמירת פרקי אבות היא לאחר תפלת מנחה, לאחר חצות היום. (6) אגה"ק סכ"ו. (7) משיחת ש"פ ראה תשד"מ – על פי רשימת השומעים בלבד.

כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה

והב' שעסק בתורה מעיקרא שלא לשמה, ומתוך שלא לשמה בא לשמה, ולרבות גם את זה אמר מלת כל"י, ועוד יש לומר (באופן נעלה יותר), שב"כל העוסק" נכלל לימוד לשמה באופן המבואר בתניא¹, שהכוונה "לשמה" היא בתחלת הלימוד².

יש לדקדק בזה: היות שבעסק התורה לשמה עסקינן, מה ענין "זוכה לדברים הרבה" (הבטחת שכר) לכאן? ויש לומר, שהריבוי "כל" מרבה "שני מיני עוסקים בתורה לשמה, א' הוא שמתחלתו עסק בתורה לשמה,

(1) מד"ש. (2) ספמ"א. (3) ספה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 483.

זוכה לדברים הרבה

בסוף פרק חמישי "הפך בה והפך בה דכולא בה", "שהכל תמצא בה"¹. אלא, ששם מדובר בתורה עצמה, ואילו כאן מדובר בפעולת התורה על האדם².

זוכה לדברים הרבה – התורה כוללת "דברים הרבה", עד לריבוי אמיתי שאין למעלה ממנו: היא כוללת את הכל. וזה בא בהמשך למה שנאמר

(1) רע"ב. (2) ספה"ש תשמ"ט ח"ב עמ' 384.

